

Asia: VN/410/2022

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ilmailulain muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain 128 ja 197 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Aii Airspace Design kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa Hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi ilmailulain muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain 128 ja 197 §:n muuttamisesta.

Tämän lausunnon lisäksi viittaamme ilmailulain uudistamisen aikaisemmissa vaiheissa 1 ja 2 antamiimme lausuntoihin.

U-space ilmatilan osalta yrityksemme pitää tärkeinä tavoitteita miehittämättömän ja miehitetyn ilmailun turvallisesta yhteensovittamisesta eri sidosryhmien yhteistyöllä sekä uusia teknologioita hyödyntämällä. Ilmatilan eri käyttäjien saatavilla olevat reaaliaikaiset tiedot ilmatilan hallinnasta ja varaustilanteesta ovat välttämättömiä turvallisen ilmailutoiminnan ja joustavan ilmatilan käytön näkökulmasta.

Toimintaympäristön muuttuessa yhä monimutkaisemmaksi on lisäksi ensiarvoisen tärkeää, että U-space-ilmatilat perustetaan tavalla, joka on viranomaisille ja kaikille ilmatilan käyttäjille mahdollisimman selkeä. Miehittämättömän ilmailun kustannukset on oikeudenmukaisinta kattaa ”käyttäjä maksaa” -periaatteella myös U-space-ilmatilassa.

Kiitämme myös mahdollisuudesta osallistua keskusteluun lentoesteisiin liittyvistä lainsäädännön muutostarpeista esitysten valmistelun aikana.

Ilmaliikenteen hallintaa ja lennonvarmistuspalvelujen tarjoamista koskevaan komission täytäntöönpanoasetukseen (EU) 2017/373 voimaan astumisen jälkeen lentomenetelmäsuunnittelupalvelussa eri toimijoiden suunnittelemien menetelmien yhteentoimivuuden ja koordinoinnin tarve on korostunut. Lentoestelupaprosessi nyky muodossaan ei riittävällä tavalla tue lentoturvallisuutta, kun suunnitellulla lentoesteellä voi olla vaikutuksia

sellaiseen lentomenetelmään, joka ei ole ilmaliikennepalvelun tarjoajan, Fintraffic Lennonvarmistus Oy:n, tiedossa.

Kuten esityksessä todetaan, lentoesteitä koskevien tietojen julkaisulle paikkatietona standardoidussa muodossa sekä muille lentoestelupatiedoille on yhä kasvava tarve niin perinteisen ilmailun kuin miehittämättömänkin ilmailun toimintamallien ja toiminta-ympäristön kehittyessä.

Esityksessä tehdyn ehdotuksen mukaan luvan lentoesteelle myöntäisi hakemuksesta Liikenne- ja viestintävirasto, joka toimisi puolueettomasti ja jolla olisi päätöksenteon tueksi kaikki tieto lentomenetelmistä. Kannatamme ehdotusta sekä siihen liittyvää toimintamallia, jonka mukaan viranomaisen pyytäisi jatkossa lentoestelupahakemuksista lausunnot niiltä ilmaliikennepalvelujen tarjoajilta ja lentomenetelmäsuunnittelijoilta, joiden palveluihin tai suunnitelmiin lentoesteellä voisi olla vaikutusta.

Nykyisellään lupahakemuksen käsittelemiseksi edellytettävästä lentoestelausunnosta on peritty maksu, jonka perusteista ei ole säädetty erikseen. Lausunnon laatiminen voi kuitenkin edellyttää perusteellista analyysiä suunnitellun esteen vaikutuksista, mikäli halutaan todentaa, voidaanko suunnitellun esteen aiheuttamaa haittaa lentoliikenteen sujuvuudelle käytettävissä olevilla lentomenetelmän suunnittelukriteereillä vähentää siten, ettei se aiheuttaisi lentopaikan pitäjälle kohtuutonta haittaa tai vaikeuttaisi lentoliikenteen sujuvuutta. Selvitykseen tarvittavan asiantuntijatyön ja tietoteknisten resurssien määrän huomioon ottaen onkin kohtuullista, että lausunnonantajalla olisi säädöspohjaan perustuva oikeus periä maksu luvan hakijalta.

Säädöshankepäätökseen liittyvä lentoesterekisterin perustamisen tarkastelu on kannaltamme tärkeä ja kiireellinen aloite. Lentoestetieto on ilmatila- ja lentomenetelmäsuunnittelun sekä ilmailun tietotuotteiden ja karttajulkaisujen keskeinen tuotannon tekijä. Tällä hetkellä saatavilla on vain annettuihin lentoestelausuntoihin perustuva Fintraffic Lennonvarmistus Oy:n tietotuote, johon avointa tiedon rajapintaa ei voida liittää.

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi ilmailulain muuttamisesta kirjoitetaan olemassa olevasta lentoesterekisteristä. Suomessa on lentoestelausuntorekisteri, ei nykyaikaisia vaatimuksia täyttävää lentoesterekisteriä.

Lentoesterekisterin perustamisen yhteydessä tulisi uudistaa ilmailulain kohta 158 ilmailulain säädöshankkeella 4 siten, että lentoesteen pystytystä suunnittelevaan ei kohdistettaisi sellaisen ilmailutiedon selvittämiskaavaa, jota ei ole yleisesti tai julkisista lähteistä saatavilla.

Rajoitettua tai tarkemmin määrittelemätöntä tietoa ovat mm. Ilmavoimien varalaskupaikkojen mittapisteet ja kynnysten koordinaatit, ja useimpien valvomattomien lentopaikkojen ja kevytlentopaikkojen kynnysten sijainnit.

Kiinteistöjen rajat ovat saatavilla jopa senttien tarkkuudella, mutta kiinteistöön kohdistuvat lentoesterajoitukset ehkä vain sadan metrin tarkkuudella.

Nykyinen ilmailulaki ei nyt esitetyn muutoksen jälkeenkään turvaa lentopaikkojen pitäjien, kiinteistöjen omistajien ja haltijoiden tasapuolista kohtelua lentoestelausunto ja -lupaprosessissa.

Lentoesteitä koskevat normit, jotka kohdistuvat rakennettujen ja rakentamattomien kiinteistöjen omistajiin ja haltioihin, tulisi tarkastella myös maankäyttöön, rakentamiseen ja kaavoittamiseen liittyvien säädöshankkeiden yhteydessä.

Mattila Juha-Pekka
Aii Airspace Design